

Tämä on Energiaviraston sähköisesti allekirjoittama asiakirja.

Detta är ett dokument som har signerats elektroniskt av Energimyndigheten.

This is a document that has been electronically signed by the Energy Authority.

Asiakirjan päivämäärä on: 29.09.2021

Dokumentet är daterat: 29.09.2021

The document is dated: 29.09.2021

Esittelijä / Föredragande / Referendary

Nimi / Namn / Name: Olli Taipale

Pvm / Datum / Date: 29.09.2021

Ratkaisija / Beslutsfattare / Decision-maker

Nimi / Namn / Name: Simo Nurmi

Pvm / Datum / Date: 29.09.2021

Tämä asiakirja koostuu seuraavista osista:

- Kansilehti (tämä sivu)
- Alkuperäinen asiakirja tai alkuperäiset asiakirjat [Allekirjoitettu asiakirja alkaa seuraavalta sivulta. >](#)

Detta dokument består av följande delar:

- Titelblad (denna sida)
- Originaldokument [Det signerade dokumentet börjar på nästa sida. >](#)

This document contains:

- Front page (this page)
- The original document(s) [The signed document follows on the next page >](#)

Fingrid Oyj
PL 503
00101 Helsinki

Automaattisen taajuuden palautusreservin palveluehtojen yksitasemallin ehtojen ja edellytysten vahvistaminen

Asianosainen

Fingrid Oyj

Vireilletulo

7.4.2021

Ratkaisu

Energiavirasto vahvistaa Fingrid Oyj:n noudatettavaksi 1.11.2021 lähtien tämän päätöksen liitteenä olevat ehdot ja edellytykset automaattisen taajuuden palautusreservin (aFRR) toimittajalle yksitasemallisissa.

Päätös on voimassa toistaiseksi.

Päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

Selostus asiasta

Fingrid Oyj (jäljempänä myös Fingrid) pyysi 7.4.2021 Energiavirastoa vahvistamaan ehdotuksensa mukaisesti Komission asetuksen (EU)2017/2195 sähköjärjestelmän tasehallintaa koskevista suuntaviivoista (jäljempänä myös EBGL) artiklan 18 mukaisiksi reservipalveluntarjoajia koskeviksi ehdoiksi ja edellytyksiksi. Vahvistettava kokonaisuus käsitti kahdet erilliset ehdot ja edellytykset automaattisen taajuuden palautusreservin (aFRR) toimittajalle. Toiset ehdot koskivat yksitasemallin käyttöönottoon liittyviä ehtomuutoksia (jäljempänä myös yksitasemallin aFRR -ehdot) ja toiset yhteispohjoismaisella markkinapaikalla sovellettavia ehtoja (jäljempänä myös yhteispohjoismaisien markkinapaikan aFRR -ehdot).

Fingrid oli kuullut ehdoista ja edellytyksistä markkinatoimijoita ajalla 10.2 – 15.3.2021 Tasehallinnan suuntaviivojen artiklan 10 mukaisesti. Fingrid toimitti ehdotuksen mukana saamansa lausunnot ja kuvauksen siitä, millä tavoin se oli ne huomionnut ehdotuksessaan.

Energiavirasto järjesti 7.4.2021 toimitetusta ehdotuksesta julkisen kuulemisen 8.4.2021 – 30.4.2021.

Energiaviraston julkinen kuuleminen

Energiavirasto järjesti 8.4-30.4.2021 julkisen kuulemisen Fingridin ehdoista. Kuulemisessa virastolle saapui kaksi lausuntoa Suomen Sähkökäyttäjät ry:ltä ja UPM Energy:ltä. Suomen Sähkökäyttäjät ry halusi tuoda lausunnossaan esiin yleisesti näkemyksensä aFRR -markkinan tulevaisuudesta.

Energiaviraston toimivalta

Energiavirastosta annetun lain (870/2013) 1 §:n 2 momentin mukaan Energiavirasto hoitaa kansalliselle sääntelyviranomaiselle kuuluvat tehtävät, joista säädetään:

3) sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2003/54/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/72/EY, jäljempänä sähkömarkkinadirektiivi, nojalla annetuissa, suuntaviivoja koskevissa komission asetuksissa tai päätöksissä.

Euroopan Komission asetus sähköjärjestelmän tasehallintaa koskevista suuntaviivoista (2017/2195) on Energiavirastosta annetun lain 1 §:n 2 momentin kolmannen kohtaan perustuvaa sääntelyä.

Edelleen Sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain (590/2013) 10 §:n kohdan 6 mukaisesti Energiaviraston tulee päätöksellään vahvistaa järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan noudatettavaksi järjestelmävastuun piiriin kuuluvien palvelujen ehdot sekä menetelmät palveluista perittävien maksujen määrittämiseksi ennen niiden käyttöönottamista.

Asiaan liittyvä lainsäädäntö

Euroopan Komission asetus sähköjärjestelmän tasehallintaa koskevista suuntaviivoista (2017/2195, jäljempänä tasehallinnan suuntaviivat)

Tasehallinnan suuntaviivojen artikla 3(1) esittää tavoitteet, joihin suuntaviivan sääntelyllä tavoitellaan ja ne ovat seuraavat:

- a) edistää toimivaa kilpailua, syrjimättömyyttä ja läpinäkyvyyttä tasehallinta-markkinoilla;
- b) parantaa tasehallinnan tehokkuutta samoin kuin eurooppalaisten ja kansalaisten tasehallintamarkkinoiden tehokkuutta;
- c) yhdistää tasehallintamarkkinat ja edistää mahdollisuuksia tasehallintapalvelujen kauppaan ja parantaa samalla käyttövarmuutta;
- d) edistää Euroopan sähkönsiirtoverkon ja sähköalan tehokasta toimintaa ja kehittämistä pitkällä aikavälillä ja helpottaa samalla

- vuorokausimarkkinoiden, päivänsisäisten markkinoiden ja tasehallintamarkkinoiden tehokasta ja jatkuvaa toimintaa;
- e) varmistaa, että tasepalvelujen hankinta tapahtuu tasapuolisesti, objektiivisesti, läpinäkyvästi ja markkinapohjaisesti, siinä ei aiheuteta perusteettomia esteitä uusille tulokkaille ja se edistää tasehallintamarkkinoiden likviditeettiä ja ehkäisee samalla kohtuuttomia vääristymiä sähkön sisämarkkinoilla;
 - f) helpottaa kysyntäjouston osallistumista, mukaan lukien yhteenliittymät ja energian varastointi, ja varmistaa samalla, että ne kilpailevat tasapuolisesti muiden tasepalvelujen kanssa ja tarvittaessa toimivat itsenäisesti yhtä kulutuslaitosta palvellessaan;
 - g) helpottaa uusiutuvien energialähteiden osallistumista ja tukea uusiutuviin energialähteisiin perustuvan tuotannon osuuden kasvattamista koskevan Euroopan unionin tavoitteen saavuttamista.

Tasehallinnan suuntaviivojen artiklan 5(4) mukaan seuraavia ehtoja ja edellytyksiä tai menetelmiä koskeville ehdotuksille tarvitaan kunkin asianomaisen jäsenvaltion kunkin sääntelyviranomaisen tapauskohtainen hyväksyntä:

- c) 18 artiklan mukaiset tasehallintaan liittyvät ehdot ja edellytykset.

Tasehallinnan suuntaviivojen artiklan 10 mukaan ehtoja ja edellytyksiä tai menetelmiä tai niiden muutoksia koskevien ehdotusten toimittamisesta tämän asetuksen mukaisesti vastaavien siirtoverkonhaltijoiden on kuultava sidosryhmiä, kunkin jäsenvaltion asianomaiset viranomaiset mukaan luettuina, ehtoja ja edellytyksiä tai menetelmiä koskevista ehdotusluonnoksista ja muista täytäntöönpanotoimenpiteistä vähintään yhden kuukauden ajan.

Tasehallinnan -suuntaviivojen artiklan 10(2) mukaan siirtoverkonhaltijoiden kuulemisen on kestettävä vähintään yhden kuukauden, lukuun ottamatta 5 artiklan 2 kohdan a, b, c, d, e, f, g, h ja j alakohdan mukaisia ehdotusluonnoksia, joita kestävän kuulemisen on kestettävä vähintään kaksi kuukautta.

Tasehallinnan -suuntaviivojen artiklan 12(3) mukaan 3. Kunkin siirtoverkonhaltijan on julkaistava seuraavat tiedot heti kun ne ovat saatavilla:

- g) 18 artiklassa tarkoitetut tasehallintaan liittyvät alustavat ehdot ja edellytykset viimeistään kuukautta ennen niiden soveltamista ja ehtojen ja edellytysten muutokset välittömästi sen jälkeen, kun direktiivin 2009/72/EY 37 artiklan mukainen asianomainen sääntelyviranomainen on hyväksynyt ne.

Tasehallinnan suuntaviivojen artiklan 14(1) mukaan kukin siirtoverkonhaltija vastaa tasepalvelujen hankinnasta tasepalvelun tarjoajilta käyttövarmuuden takaamiseksi.

Tasehallinnan suuntaviivojen artiklan 18(3) mukaan laatiessaan ehdotuksia tasepalvelun tarjoajia ja tasevastaavia koskevista ehdoista ja edellytyksistä kunkin siirtoverkonhaltijan on a) koordinoitava toimintaansa sellaisten siirtoverkonhaltijoiden ja jakeluverkonhaltijoiden kanssa, joihin kyseiset ehdot ja edellytykset voivat

vaikuttaa; b) noudatettava 19, 20, 21 ja 22 artiklan mukaisia puitteita, jotka koskevat tasesähkön vaihdon ja epätasapainon netotusprosessin eurooppalaisten kauppapaikkojen perustamista; c) otettava muut jakeluverkonhaltijat ja muut sidosryhmät mukaan ehdotuksen laatimiseen ja otettava huomioon niiden näkökannat, sanotun kuitenkin rajoittamatta 10 artiklan mukaista julkista kuulemistä.

Tasehallinnan suuntaviivojen artiklan 18(4) mukaan tasepalvelujen tarjoajia koskevissa ehdoissa ja edellytyksissä on a) määriteltävä kohtuulliset ja perustellut vaatimukset tasepalvelujen tarjonnalle; b) sallittava suunnittelualueen kulutuslaitosten, energianvarastointilaitosten ja voimalaitosten yhdistäminen tasepalvelujen tarjoamista varten 5 kohdan c alakohdassa tarkoitettuja ehtoja noudattaen; c) sallittava se, että kulutuslaitosten omistajista, kolmansista osapuolista, perinteisiä ja uusiutuvia energialähteitä käyttävien voimalaitosten omistajista ja energianvarastointiyksiköiden omistajista tulee tasepalvelun tarjoajia; d) vaadittava, että tasepalvelun tarjoajan jokainen tasesähkötarjous osoitetaan yhdelle tai useammalle tasevastaavalle 49 artiklan mukaisen tasepoikkeamakorjauksen laskennan mahdollistamiseksi.

Tasehallinnan suuntaviivojen artiklan 18(5) mukaan tasepalvelun tarjoajia koskeviin ehtoihin ja edellytyksiin on sisällyttävä a) 16 artiklan mukaiset säännöt prosessille, joka koskee hyväksymistä tasepalvelun tarjoajaksi; b) 32, 33 ja 34 artiklan mukaiset tase-hallintakapasiteetin hankintaa ja siirtoa koskevat säännöt, vaatimukset ja aika-aulut; c) säännöt ja edellytykset, jotka koskevat suunnittelualueen kulutuslaitosten, energianvarastointilaitosten ja voimalaitosten yhdistämistä tasepalvelujen tarjoajaksi; d) niitä tietoja koskevat vaatimukset, jotka on annettava liittäville siirtoverkonhaltijalle ja tarvittaessa reservejä liittäville jakeluverkonhaltijalle esivalintaprosessin ja tasehallintamarkkinoiden toiminnan aikana; e) säännöt ja edellytykset, jotka koskevat tasepalvelun tarjoajan jokaisen tasesähkötarjouksen osoittamista yhdelle tai useammalle tasevastaavalle 4 kohdan d alakohdan mukaisesti; f) niitä tietoja koskevat vaatimukset, jotka on annettava liittäville siirtoverkonhaltijalle ja tarvittaessa reservejä liittäville jakeluverkonhaltijalle tasepalvelujen tarjonnan arvioimiseksi asetuksen (EU) 2017/1485 154 artiklan 1 kohdan, 154 artiklan 8 kohdan, 158 artiklan 1 kohdan e alakohdan, 158 artiklan 4 kohdan b alakohdan, 161 artiklan 1 kohdan f alakohdan ja 161 artiklan 4 kohdan b alakohdan mukaisesti; g) paikanmääritys kullekin standardituotteelle ja erityistuotteelle ottaen huomioon 5 kohdan c alakohta; h) säännöt sen tasesähkön määrän määrittämiseksi, joka on selvitettävä tasepalvelun tarjoajan kanssa 45 artiklan mukaisesti; i) V osaston 2 ja 5 luvun mukaisesti määritellyt tasepalvelun tarjoajien selvitystä koskevat säännöt; j) enimmäisaika, jonka kuluessa tasesähkön selvitys tasepalvelun tarjoajan kanssa on saatettava loppuun 45 artiklan mukaisesti kussakin taseselvitysjaksoissa; k) seuraukset siinä tapauksessa, ettei tasepalvelun tarjoajaan sovellettavia ehtoja ja edellytyksiä noudateta.

Tasehallinnan -suuntaviivojen artiklan 3 mukaan Tämän asetuksen tavoitteena on a) edistää toimivaa kilpailua, syrjimättömyyttä ja läpinäkyvyyttä tasehallintamarkkinoilla; b) parantaa tasehallinnan tehokkuutta samoin kuin eurooppalaisten ja kansalaisten tasehallintamarkkinoiden tehokkuutta; c) yhdistää tasehallintamarkkinat ja edistää mahdollisuuksia tasehallintapalvelujen kauppaan ja parantaa samalla käyttövarmuutta; d) edistää Euroopan sähkönsiirtoverkon ja sähköalan tehokasta toimintaa ja kehittämistä pitkällä aikavälillä ja helpottaa samalla vuorokausimarkkinoiden, päivänsisäisten markkinoiden ja tasehallintamarkkinoiden tehokasta ja

jatkuvaa toimintaa; e) varmistaa, että tasepalvelujen hankinta tapahtuu tasapuolisesti, objektiivisesti, läpinäkyvästi ja markkinapohjaisesti, siinä ei aiheuteta perusteettomia esteitä uusille tulokkaille ja se edistää tasehallintamarkkinoiden likviditeettiä ja ehkäisee samalla kohtuuttomia vääristymiä sähkön sisämarkkinoilla; f) helpottaa kysyntäjouaston osallistumista, mukaan lukien yhteenliittymät ja energian varastointi, ja varmistaa samalla, että ne kilpailevat tasapuolisesti muiden tasepalvelujen kanssa ja tarvittaessa toimivat itsenäisesti yhtä kulutuslaitosta palvellessaan; g) helpottaa uusiutuvien energialähteiden osallistumista ja tukea uusiutuviin energialähteisiin perustuvan tuotannon osuuden kasvattamista koskevan Euroopan unionin tavoitteen saavuttamista.

Sähkömarkkinalaki (2013/588)

Sähkömarkkinalain 46 §:n mukaan:

”Järjestelmävastaava kantaverkonhaltija vastaa koko ajan käynnissä olevasta sähköntuotannon ja -kulutuksen välisen hetkellisen tasapainon ylläpitämisestä vastuualueellaan (*valtakunnallinen tasevastuu*). Valtakunnalliseen tasevastuuseen sisältyvät kaikki sen hoitamisen edellyttämät toimenpiteet ja resurssit, jotka on toteutettava tai joiden käytettävyys on varmistettava kunkin taseselvitysjakson ajaksi.

Valtakunnallisen tasevastuun hoitamiseen tarvittavan sähkön hankintaehtojen sekä tasesähkön kauppaehtojen on oltava tasapuolisia ja syrjimättömiä sähkömarkkinoiden osapuolille, eikä niissä saa olla perusteettomia tai sähkökaupan kilpailua ilmeisesti rajoittavia ehtoja. Ehdossa on kuitenkin otettava huomioon sähköjärjestelmän toimintavarmuudesta ja tehokkuudesta johtuvat vaatimukset. Ehtojen on lisäksi tarjottava verkon käyttäjille asianmukaisia kannustimia sähkön syötön ja oton tasapainottamiseksi.

Tasesähkön hinnoittelun on oltava kohtuullista.”

Laki sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta (590/2013, jäljempänä valvontalaki)

Valvontalain 10 §:n 1 momentin mukaan:

”Energiaviraston tulee päätöksellään (vahvistuspäätös) vahvistaa verkonhaltijan, järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan ja järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan sekä nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksen haltijan noudatettaviksi seuraavat palvelujen ehdot ja palvelujen hinnoittelua koskevat menetelmät ennen niiden käyttöönottamista:

...

6) järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan ja järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan järjestelmävastuun piiriin kuuluvien palvelujen ehdot sekä menetelmät palveluista perittävien maksujen määrittämiseksi;

Valvontalain 10 §:n 4 momentin mukaan vahvistuspäätös, jossa määrätään 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuista menetelmistä, on voimassa kahden toisiaan seuraavan neljän vuoden pituisen valvontajakson ajan. Jos verkonhaltija on aloittanut

toimintansa muihin verkonhaltijoihin sovellettavan valvontajakson ollessa kesken, on 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu vahvistuspäätös kuitenkin voimassa kyseisen valvontajakson loppuun. Vahvistuspäätös, jossa määrätään 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuista ehdoista, edellytyksistä ja tariffeista, on voimassa Energiaviraston määräämän enintään kahden vuoden pituisen ajan. Muut 1 momentissa tarkoitettut päätökset ovat voimassa toistaiseksi tai, jos erityistä syytä on, päätöksessä määrätyn määräajan.

Perustelut

Päätöksen rajaus

Fingrid toimitti Energiavirastolle 7.4.2021 vahvistettavaksi kahdet automaattisen taajuuden palautusreservin ehdot ja edellytykset. Toiset ehdot on tarkoitettu sovellettavaksi yksitasemallin käyttöönoton myötä ja toiset yhteispohjoismaisilla aFRR -markkinoilla.

Fingrid tarkensi 24.8.2021 Energiavirastolle lähettämässään viestissään, että yksitasemallin aFRR -ehtoja olisi tarkoitus soveltaa 1.11.2021 alkaen ja yhteispohjoismaisien markkinapaikan aFRR -ehtoja sovellettaisiin pohjoismaisien markkinapaikan käyttöönoton yhteydessä Fingridin myöhemmin yksilöimänä ajankohtana, kuitenkin viimeistään 12 kuukauden kuluttua niiden vahvistamisesta, jolloin ne korvaisivat aiemmin 1.11.2021 voimaanastuneet aFRR -ehdot.

Valvontalain 10 §:n 1 momentin 6 kohdan mukaan Energiaviraston tulee päätöksellään (*vahvistuspäätös*) vahvistaa järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan ja järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan noudatettaviksi seuraavat palvelujen ehdot ja palvelujen hinnoittelua koskevat menetelmät ennen niiden käyttöönottamista: 6) järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan ja järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan järjestelmävastuun piiriin kuuluvien palvelujen ehdot sekä menetelmät palveluista perittävien maksujen määrittämiseksi.

Valvontalain 10 §:n 4 momentin mukaan vahvistuspäätös, jossa määrätään 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuista menetelmistä, on voimassa kahden toisiaan seuraavan neljän vuoden pituisen valvontajakson ajan. Jos verkonhaltija on aloittanut toimintansa muihin verkonhaltijoihin sovellettavan valvontajakson ollessa kesken, on 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu vahvistuspäätös kuitenkin voimassa kyseisen valvontajakson loppuun. Vahvistuspäätös, jossa määrätään 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuista ehdoista, edellytyksistä ja tariffeista, on voimassa Energiaviraston määräämän enintään kahden vuoden pituisen ajan. Muut 1 momentissa tarkoitettut päätökset ovat voimassa toistaiseksi tai, jos erityistä syytä on, päätöksessä määrätyn määräajan.

Fingrid on pyytänyt käsittelemään ja vahvistamaan ehdot siten, että yksitasemallin ehtoja sovellettaisiin 1.11.2021 alkaen siten, että ne korvautuisivat yhteispohjoismaisilla ehdoilla, jotka astuisivat voimaan Fingridin myöhemmin yksilöimänä ajankohtana, kuitenkin viimeistään 12 kuukauden kuluttua niiden vahvistamisesta.

Energiavirasto toteaa, että sen valvontalain 10 §:n nojalla tekemät vahvistuspäätökset ovat lähtökohtaisesti toistaiseksi voimassa olevia. Määräaikainen

vahvistaminen edellyttää aina erityisen syyn käsillä oloa. Määräaikaisena voidaan pitää ehtoja, joiden soveltamisen alkamis- ja päättymispäivät ovat ennalta tarkasti määriteltä. Fingridin pyytämä vahvistustapa lähtökohtaisesti tarkoittaisi, että yksitasemallin ehtoja olisi käsiteltävä luonteeltaan määräaikaisina niiden sisältämän tarkan aloituspäivän ja erikseen määritellyn päättymispäivän näkökulmasta katsoen.

Energiavirasto toteaa kuitenkin, ettei yhteispohjoismaisen markkinapaikan aFRR -ehtojen Fingridin myöhemmin yksilöimää ajankohtaa voida pitää riittävän yksiselitteisenä voimaanastumispäivänä, joihin pohjoismaisten ehtojen voimaanastuminen ja väliaikaisiksi tarkoitettujen yksitasemallin ehtojen voimassaolon päättymisen voitaisiin sitoa. Näin ollen Energiavirasto katsoo tarkoituksenmukaisena vahvistaa tässä vaiheessa yksitasemallin ehdot olemaan voimassa toistaiseksi siten, että niiden soveltaminen aloitettaisiin Fingridin ehdotuksen mukaisesti 1.11.2021. Energiavirasto arvioi pohjoismaisten ehtojen voimaanastumista erikseen niitä koskevan vahvistuspäätöksen yhteydessä.

Vahvistettavien ehtojen arviointi

Energiavirasto toteaa, että yksitasemallin aFRR -ehtojen muutoksessa on kyse automaattisen taajuuden palautusreservin ehtojen muokkaamisesta yksitasemalliin soveltuviksi.

Ehdotuksessa esitetään muutoksena, että aggregoitujen resurssien osalta reservitoimittaja voi yhdistää tarjoukseen eri reserviresursseja, jos reserviresurssit ovat saman tasevastuun alla. Toinen muutos on, että yksitasemallin aFRR -ehdoissa viitataan hinnoittelussa käytettävän manuaalisen taajuuden palautusreservin (mFRR) ehdoista löytyviin määritelmiin toistamatta samaa määritelmää aFRR -ehdoissa. Energiavirasto toteaa, ettei hinnoittelu muutu nyt ehtoja päivitettäessä vaan viittauksen toisiin ehtoihin tuovan selkeyttä ehtorakenteisiin ehtoja päivitettäessä.

Energiavirasto on tutustunut ehdotukseen. Energiavirasto toteaa, että ehdotuksen valmistelussa on huomioitu tasehallinnan suuntaviivojen artiklan 18 vaatimukset soveltuvien osin sekä noudatettu tasehallinnan suuntaviivojen muotovaatimuksia kuulemisineen. Ehdotus sisältää myös tasehallinnan suuntaviivojen artiklan 5(5) mukaisen täytäntönpäytämissäntaulun. Ehdot vastaavat sisällöltään tasehallinnan suuntaviivojen 18 artiklan vaatimuksia.

Energiavirasto toteaa, että esitettyihin ehtoihin ei tehdyn selvityksen perusteella sisälly markkinatoimijoita perusteettomasti eri tavoin kohtelevia ehtoja. Energiavirasto pitää selvityksensä perusteella siten Fingridin esittämiä aFRR -ehtoja sähkömarkkinalain 46 §:ää koskevan hallituksen esityksen (HE 20/2013) yksityiskohtaisten perustelujen tarkoittamalla tavalla tasapuolisina ja markkinaosapuolia syrjimättöminä.

Energiavirasto katsoo siten, että Fingridin Energiavirastolle 7.4.2021 vahvistettavaksi toimittamat yksitasemallin mallin aFRR -ehdot täyttävät tasehallinnan suuntaviivojen sekä sähkömarkkinalain vaatimukset ja tavoitteet.

Edellä mainitun perusteella Energiavirasto vahvistaa siten Fingridin esittämällä tavalla automaattisen taajuuden palautusreservin ehdot ja edellytykset

yksitasemallisissa sovellettavaksi 1.11.2021 alkaen. Uudet reserviehdot ovat tämän päätöksen liitteenä.

Sovelletut säännökset

Komission asetuksen (EU)2017/2195 sähköjärjestelmän tasehallintaa koskevista suuntaviivoista (jäljempänä EBGL) artikkelit 3, 5, 10 ja 18.

Laki Energiavirastosta (870/2013) 1 § 2 momentti.

Laki sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta (590/2013) 10 §, 13 §, 36 §, 38 §.

Sähkömarkkinalaki (588/2013) 46 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhakua koskeva ohjeistus liitteenä.

Liitteet	Liite 1. Valitusosoitus MAO Liite 2. Ehdot ja edellytykset automaattisen taajuuden palautusreservin (aFRR) toimittajalle yksitasemallisissa
Jakelu	Fingrid Oyj

VALITUSOSOITUS

Valitusoikeus hallintopäätöksestä

Energiaviraston antamaan hallintopäätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin laissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) säädetään. Valituskelpoisella hallintopäätöksellä tarkoitetaan päätöstä, jolla asia on ratkaistu tai jätetty tutkimatta.

Hallintopäätökseen saa hakea muutosta valittamalla se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa ja se, jonka valitusoikeudesta laissa erikseen säädetään.

Valitusviranomainen

Valitusviranomainen Energiaviraston päätökseen on markkinaoikeus.

Valituksen tekeminen ja valitusaika

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen.

Valitus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Valituksen tekemisestä säädetään lisäksi sähköisestä asiointista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003). Määräaikojen laskemisesta säädetään säädettyjen määräaikain laskemisesta annetussa laissa (150/1930).

Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan muutosta (*valituksen kohteena oleva päätös*);
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (*vaatimukset*);
- vaatimusten perustelut; sekä
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä tuomioistuimelle.

Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (*prosessiosoite*). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi tuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Oikaisuvaatimuksen tekijä saa valittaessaan oikaisuvaatimuspäätöksestä esittää vaatimuksilleen uusia perusteluja. Hän saa esittää uuden vaatimuksen vain, jos se perustuu olosuhteiden muutokseen tai oikaisuvaatimuksen tekemisen määräajan päättymisen jälkeen valittajan tietoon tulleeseen seikkaan.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä:

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen;
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta; sekä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Valituskirjelmän toimittaminen valitusviranomaiselle

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa markkinaoikeuteen, jonka osoite on:

Markkinaoikeus
Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI

faksi: 029 56 43314
sähköposti: markkinaoikeus@oikeus.fi

Valituskirjelmä voidaan toimittaa valitusviranomaiselle myös postitse.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Kun valituskirjelmä toimitetaan hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta, liitteet voi toimittaa skannattuna asiointipalvelussa tai kirjeitse. Kirjeitse toimitettaessa mainitse asiasta asiointipalvelun Viesti-kentässä.

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään markkinaoikeudessa oikeudenkäyntimaksu 2050 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Fingrid Oyj

Ehdot ja edellytykset automaattisen taajuuden palautusreservin (aFRR) toimittajalle, sovelletaan yksitasemallisissa

7.4.2021

7.4.2021

Sisällysluettelo

1	Johdanto	3
2	Määritelmät	3
3	Reservien hankinta	4
4	Reservitoimittajalle asetetut vaatimukset	4
5	Reservikohteelle asetettavat vaatimukset	5
6	Reserviresurssien aggregointi	5
7	Tuntimarkkinoiden säännöt	5
7.1	Tarjoussäännöt	5
7.2	Tarjousten käsittely	6
8	Reservien ylläpidon raportointi ja seuranta	6
8.1	Reaaliaikatiedot	6
8.2	Laskutustiedot.....	6
8.3	Fingridin raportointi Reservitoimittajalle.....	7
8.4	Reservitoimittajan raportointi tasevastaavalle.....	7
9	Energiäkäsittely	7
10	Maksut	8
11	Ehtojen rikkominen	8
11.1	Reservien säätöominaisuuksien tarkistus ja Reservitoimittajan takaisinmaksuvelvollisuus.....	8
11.2	Reservitoimittajan tilapäinen reservimarkkinoilta poissulkeminen.....	8
11.3	Sopimuksen purku	9

7.4.2021

1 Johdanto

Tämä asiakirja määrittelee Euroopan Komission sähköjärjestelmän tasehallintaa koskevista suuntaviivoista antaman asetuksen (Guideline on Electricity Balancing, COMMISSION REGULATION (EU) 2017/2195), Tasehallinnan suuntaviivat, jäljempänä EBGL) mukaisesti Fingrid Oyj:n (jäljempänä Fingrid) tasehallinnan ehdot ja edellytykset sähköjärjestelmän tasapainottamiseksi tarvittavien reservipalvelujen tarjoajille (jäljempänä Reservitoimittaja).

Taajuuden palautusreservit (Frequency Restoration Reserve, FRR) ovat reservejä, joiden tarkoituksena on palauttaa taajuus 50,0 Hz:n nimellisarvoon ja vapauttaa aktivoituneet taajuuden vakautusreservit. Taajuuden palautusreservit jaetaan kahteen reservituotteeseen, Automaattiseen taajuuden palautusreserviin (aFRR) ja Manuaaliseen taajuuden palautusreserviin (mFRR).

Tämän asiakirjan sisältämiä Automaattisen taajuuden palautusreservin (aFRR) hankintaan ja ylläpitoon liittyviä ehtoja ja edellytyksiä sovelletaan Reservitoimittajan osallistuessa Automaattisen taajuuden palautusreservin tuntimarkkinoille (aFRR tuntimarkkinat).

2 Määritelmät

Tässä asiakirjassa käytetään seuraavia määritelmiä:

aFRR tuntimarkkinoilla tarkoitetaan Fingridin ylläpitämiä reservimarkkinoita, joita Fingrid käyttää Automaattisen taajuuden palautusreservin (aFRR) hankintaan seuraavalle CET-aikavyöhykkeen mukaiselle vuorokaudelle.

aFRR tuntimarkkinasopimuksella tarkoitetaan Fingridin ja Reservitoimittajan välistä sopimusta Automaattisen taajuuden palautusreservin (aFRR) tarjoamisesta aFRR Tuntimarkkinoille.

Automaattinen taajuuden palautusreservi (aFRR) on keskitetysti ohjattu automaattisesti aktivoituva Taajuuden palautusreservi, jonka tarkoituksena on sähköjärjestelmän taajuuden palauttaminen nimellistaajuuteen ja taajuudensäätöalueen tehotasapainon palauttaminen suunniteltuun arvoon.

Energiamaksulla tarkoitetaan reservin aktivoitumisesta maksettavaa korvausta.

Kapasiteettikorvauksella tarkoitetaan korvausta, jonka Fingrid maksaa Reservitoimittajalle reservin ylläpidosta.

Manuaalinen taajuuden palautusreservi (mFRR) on manuaalisesti aktivoituva Taajuuden palautusreservi, jonka tarkoituksena on sähköjärjestelmän taajuuden palauttaminen nimellistaajuuteen ja taajuudensäätöalueen tehotasapainon palauttaminen suunniteltuun arvoon.

Reservikohteella tarkoitetaan kokonaisuutta, joka täyttää reservin tarjoamista koskevat vaatimukset. Reservikohde voi koostua useasta tai yhdestä Reserviresurssista.

7.4.2021

Reserviresurssilla tarkoitetaan yksittäistä säätökykyistä resurssia; voimalaitosta, kulutuskohdetta tai sähkövarastoa.

Taajuuden palautusreservillä (Frequency Restoration Reserve, FRR) tarkoitetaan reserviä, joka on käytettävissä sähköjärjestelmän taajuuden palauttamiseksi nimellistaajuuteen ja taajuudensäätöalueen tehotasapainon palauttamiseksi suunniteltuun arvoon.

Taajuuden vakautusreservillä (Frequency Containment Reserve, FCR) tarkoitetaan reserviä, joka on käytettävissä taajuuden vakauttamiseen sähkön tuotannon ja kulutuksen epätasapainotilanteissa.

Tasepalvelun tarjoajalla (Balancing Service Provider, BSP) tarkoitetaan markkinaosapuolta, jonka reservejä tarjoavat yksiköt tai reservejä tarjoavat ryhmät pystyvät tarjoamaan tasepalveluja siirtoverkonhaltijoille, Tässä dokumentissa *Reservitoimittaja*.

Tasesähköllä tarkoitetaan Tasepalvelun tarjoajan tarjoamaa sähköenergiaa, jota siirtoverkonhaltijat käyttävät verkon tasapainottamiseen. Tässä dokumentissa *Säätöenergia*.

Vuorokausimarkkinoilla (day ahead –markkinat) tarkoitetaan sähkön markkinapaikkaa, jolla käydään kauppaa seuraavalle vuorokaudelle myytävästä ja ostettavasta sähköstä.

3 Reservien hankinta

Reservit hankitaan Euroopan Komission sähköjärjestelmän käyttöä koskevista suuntaviivoista antaman asetuksen (Guideline on System Operation, COMMISSION REGULATION (EU) 2017/1485, Käytön suuntaviivat, jäljempänä SOGL) artiklan 157 mukaisesti. Automaattisen taajuuden palautusreservin ylläpitovelvoitteet määritetään Pohjoismaiden siirtoverkonhaltijoiden kesken SOGL:n 157 artiklan nojalla.

Fingrid käyttää Automaattista taajuuden palautusreserviä sähkön tuotannon ja kulutuksen tasapainottamiseksi. Reservivelvoitteen täyttämiseksi voidaan myös käydä kauppaa maiden välillä.

Fingrid hankkii reserviä päivittäisellä hankinnalla kohdan 7 mukaisilta aFRR tuntimarkkinoilta.

Fingrid ostaa Automaattista taajuuden palautusreserviä tuntimarkkinoilta etukäteen ilmoitetuille tunneille. Fingrid ilmoittaa viimeistään kaksi viikkoa etukäteen kotisivuillaan, millä tunneilla reserviä tullaan Pohjoismaissa ylläpitämään. aFRR tuntimarkkinoilta ostettava määrä saattaa vaihdella niillä tunneilla, joilla kauppaa käydään.

4 Reservitoimittajalle asetetut vaatimukset

Reservitoimittajaksi voi tulla osapuoli, jolla on käytettävissä kohdan 5 mukaiset vaatimukset täyttävä tai täytettäviä Reservikohteita.

7.4.2021

Reservitoimittajan tulee tehdä sopimus Fingridin kanssa ennen osallistumista aFRR tuntimarkkinoille.

Osallistuakseen aFRR tuntimarkkinoille Reservitoimittajan tulee olla Reserviresurssin omistaja tai toimia joko avoimena toimittajana tai tasevastaavana Reserviresurssille. Reservitoimittajalla tulee olla Reserviresurssin omistajan suostumus aFRR tuntimarkkinasopimuksen mukaisesta reservikäytöstä. Reservitoimittajan tulee Fingridin erillisestä pyynnöstä toimittaa Reserviresurssin omistajan suostumus Fingridille.

5 Reservikohteelle asetettavat vaatimukset

Reservitoimittajan tulee osoittaa SOGL artiklan 159 perusteella Fingridin julkaiseman *Automaattisen taajuuden palautusreservin (aFRR) teknisten vaatimusten todentaminen ja hyväksyttämismprosessi* -dokumentin mukaisesti suoritetuilla säätökokeilla, että reserviksi ilmoitettu Reservikohde täyttää vaaditut säätöominaisuudet.

Reservikohteen tulee sijaita Fingridin järjestelmävastuualueella¹.

6 Reserviresurssien aggregointi

Reservitoimittaja voi yhdistää tarjoukseen eri Reserviresursseja, jos Reserviresurssit ovat saman tasevastuun alla.

7 Tuntimarkkinoiden säännöt

7.1 Tarjoussäännöt

Yksittäisen tarjouksen koon tulee olla 5 MW. Reservitoimittaja voi jättää useita tarjouksia, ylös- ja alassäätökapasiteetti tarjotaan erikseen. Tarjoukset eivät voi olla linkitettyjä toisiinsa, ja kukin tarjous käsitellään erillisenä.

Tarjouksen tulee sisältää seuraavat tiedot:

- kapasiteetti (MW) ylös tai alas
- kapasiteetin hinta, ylös tai alas (€/MW,h)
- reservikapasiteetille lähetettävän aktivointisignaalin tyyppi
- tunti (EET aikaa).

Tarjouksia voi jättää seuraavan vuorokauden tunneille edellisenä päivänä klo 17:00 (EET) asti ja tarjouksia voi jättää aikaisintaan 31 vuorokautta ennen tarjouksen kohteena olevaa käyttötuntia.

¹ Suomi pois lukien Ahvenanmaan itsehallintoalue.

7.4.2021

Tuntikohtaiset tarjoukset annetaan CET-aikavyöhykkeen vuorokauden mukaisille tunneille. Tuntitarjoukset annetaan Fingridin sähköiseen reservikaupankäyntijärjestelmään (Vaksi web) erillisen *Fingridin reservikaupankäynti ja tiedonvaihto* -ohjeen mukaisesti. Fingrid julkaisee kulloinkin voimassa olevan ohjeen kotisivuillaan.

7.2 Tarjousten käsittely

Fingrid asettaa tarjoukset hintajärjestykseen periaatteella halvin tarjous ensin. Tarvittava määrä tarjouksia käytetään hintajärjestyksessä erikseen ylös- ja alassäätökapasiteetille. Samanhintaiset tarjoukset hyväksytään tarjousten saapumisjärjestyksessä. Tarjous hyväksytään kokonaisuudessaan. Fingrid vahvistaa seuraavan vuorokauden kaupat klo 18:05 (EET) mennessä.

8 Reservien ylläpidon raportointi ja seuranta

Reservitoimittaja ja Fingrid toimittavat toisilleen tietoja sähköisesti *Fingridin reservikaupankäynti ja tiedonvaihto* -ohjeen mukaisesti.

8.1 Reaaliaikatiedot

Reaaliaikatietojen perusteella Fingrid seuraa reservin ylläpitoa ja aktivoitumista. Reservitoimittajan tulee kustannuksellaan toimittaa seuraavat reservikohdekohtaiset tiedot Fingridille:

- aFRR kapasiteetti ylös (MW), reservin ylläpitoon myyty kapasiteetti, jos kapasiteettia ei rajoita maksimiteho. Huomaa, jos tilatusta aFRR reservin ylössäädöstä johtuen vapaa kapasiteetti on pienempi kuin myyty aFRR kapasiteetti, ei tämä pienennä aFRR kapasiteettia.
- aFRR kapasiteetti alas (MW), reservin ylläpitoon myyty kapasiteetti, jos kapasiteettia ei rajoita minimiteho. Huomaa, jos tilatusta aFRR reservin alassäädöstä johtuen vapaa kapasiteetti on pienempi kuin myyty aFRR kapasiteetti, ei tämä pienennä aFRR kapasiteettia.
- aFRR reservin aktivoinnista aiheutuva reaaliaikainen teho.
- Fingridin lähettämän aktivointisignaalin takaisinlähetys.

Reaaliaikaisessa tiedonvaihdossa käytetään FEN-verkkoa.

Reaaliaikaisen tiedonvaihdon päivityssykli saa olla enintään 10 sekuntia.

8.2 Laskutustiedot

Reservitoimittaja toimittaa kustannuksellaan kunkin kuukauden kymmenenteen päivään mennessä edelliseltä kuukaudelta reservien ylläpitoon osallistuneiden Reservikohteiden osalta tuntiaikasarjoina seuraavat toteutuneet tiedot:

- Automaattisen taajuuden palautusreservin määrä.

7.4.2021

Tiedot tulee toimittaa *Fingridin reservikaupankäynti ja tiedonvaihto* -ohjeen mukaisesti.

8.3 Fingridin raportointi Reservitoimittajalle

Fingrid raportoi Reservitoimittajalle seuraavat tuntikohtaiset tiedot *Fingridin reservikaupankäynti ja tiedonvaihto* -ohjeen mukaisesti:

- Seuraavalle CET-aikavyöhykkeen mukaiselle vuorokaudelle toteutuneet kaupat (MW) ja toteutuneiden kauppojen keskihinnat (€/MW,h) ylös- ja alassäätökapasiteetille.
- Säättöenergian määrä ja hinta pyydettäessä.

8.4 Reservitoimittajan raportointi tasevastaavalle

Mikäli Reservitoimittaja ei ole Reserviresurssin tasevastaava, tulee Reservitoimittajan ilmoittaa Reserviresurssin tasevastaavalle Reserviresurssin säätökäytöstä viimeistään, kun aFRR tuntimarkkinasopimus on tehty. Lisäksi Reservitoimittajan tulee toimittaa Reservikohteen tasevastaavalle Automaattisen taajuuden palautusreservin ylläpitoon sekä taseselvitykseen liittyviä tietoja. Reservitoimittaja sopii näiden tietojen toimittamisesta erikseen Reservikohteen tasevastaavan kanssa.

9 Energiakäsittely

Automaattisen taajuuden palautusreservin aktivoitumisen aiheuttama Säättöenergia lasketaan tunneittain erikseen ylös- ja alassuuntaan tilaustehon ja käyttöajan tulona. Tehona käytetään Fingridin lähettämää tehon aktivointisignaalia kullakin ajanhetkellä.

Säättöenergiasta tehdään tehokauppa Fingridin ja Reserviresurssin tasevastaan välille valtakunnallisen taseselvityksen yhteydessä, ja Säättöenergia korvataan Reserviresurssin tasevastaavalle Energiamaksulla seuraavasti:

- Ylössäättöenergiasta Fingrid maksaa Reserviresurssin tasevastaavalle tältä ostamastaan säättöenergiasta Energiamaksun, joka lasketaan kertomalla aFRR reservin aiheuttama laskennallinen energia kyseisen tunnin ylössäättöhinnalla². Mikäli ylössäättöhintaa ei ole määritetty, käytetään Vuorokausimarkkinoiden Suomen tarjousalueen hintaa kyseiselle tunnille.
- Alassäättöenergiasta Fingrid veloittaa Reserviresurssin tasevastaavalta tälle myymästään säättöenergiasta Energiamaksun, joka lasketaan kertomalla aFRR reservin aiheuttama laskennallinen energia kyseisen tunnin alassäättöhinnalla³. Mikäli alassäättöhintaa ei ole määritetty, käytetään Vuorokausimarkkinoiden Suomen tarjousalueen hintaa kyseiselle tunnille.

² Ylössäättöhinta määräytyy *Ehdot ja edellytykset manuaalisen taajuuden palautusreservin (mFRR) toimittajalle* -dokumentin mukaisesti.

³ Alassäättöhinta määräytyy *Ehdot ja edellytykset manuaalisen taajuuden palautusreservin (mFRR) toimittajalle* -dokumentin mukaisesti.

7.4.2021

Energiamaksu huomioidaan Reserviresurssin tasevastaavan taseselvityksessä tasesähkölaskutuksen yhteydessä. Fingrid ilmoittaa Energiamaksun määrän tasevastaavalle Fingridin ekstranet palvelussa käyttötunnin jälkeen ja viimeistään 13 vuorokauden kuluessa.

10 Maksut

Fingrid maksaa Reservitoimittajalle Kapasiteettikorvausta osallistumisesta aFRR reservin ylläpitoon.

Reservitoimittajalle maksettava Kapasiteettikorvaus määräytyy kullekin tunnille ylös- ja alassäätökapasiteetille erikseen siten, että hyväksytystä tarjouksesta saatava korvaus on sama kuin Reservitoimittajan tarjoukselle asettama hinta (pay as bid -periaate).

Reservitoimittaja lähettää Fingridille edellisen kuukauden reservien ylläpitoa koskevan laskun kunkin kuukauden 10. päivänä tai sitä seuraavana ensimmäisenä arkipäivänä. Laskun eräpäivä on 14 vrk laskun päiväyksestä, joksi merkitään laskun lähettämispäivä.

11 Ehtojen rikkominen

11.1 Reservien säätöominaisuuksien tarkistus ja Reservitoimittajan takaisinmaksuvelvollisuus

Fingridillä on oikeus tarkistaa Reservikohteen säätöominaisuudet. Mikäli Fingridin tekemän seurannan perusteella näyttää siltä, ettei Reservitoimittaja ole ylläpitänyt sovittuja säätöominaisuuksia, tulee Reservitoimittajan 30 päivän kuluessa antaa Fingridin pyytämä selvitys reservin ylläpitoa koskevista puutteista.

Jos selvitys edellyttää säätökyvyn tarkistusta Fingridin vaatimuksesta tehtävin mittauksin ja niissä todetaan reservin täyttävän voimassaolevat vaatimukset, vastaa mitausten kustannuksista Fingrid. Muutoin kustannuksista vastaa Reservitoimittaja.

Mikäli Reservitoimittaja jättää määräaikaan mennessä tekemättä Fingridin pyytämän selvityksen, Reservitoimittaja maksaa takaisin tämän asiakirjan mukaiset korvaukset selvityksen tarkasteluajalta.

Mikäli tarkistus, muu tämän asiakirjan mukainen koe tai Fingridin tekemä seuranta osoittaa, että Reservitoimittajan ylläpitämä reservi on ollut sovittua pienempi tai Reservikohteen säätökyky on tämän asiakirjan ehdoista poikkeava, Reservitoimittaja maksaa Fingridin maksamat korvaukset takaisin niiltä osin, kuin ne ovat perustuneet todellista suurempaan reservimäärään.

11.2 Reservitoimittajan tilapäinen reservimarkkinoilta poissulkeminen

Fingridillä on oikeus sulkea Reservitoimittaja tilapäisesti aFRR tuntimarkkinoilta, mikäli Reservitoimittaja:

7.4.2021

- jättää ilman hyväksyttävää syytä reserviä toimittamatta Fingridin kirjallisesta huomautuksesta huolimatta.
- on jättänyt kohdan 11.1 mukaisen selvityksen tekemättä.
- tai on muutoin rikkonut tämän asiakirjan ehtoja Fingridin kirjallisesta huomautuksesta huolimatta.

Tilapäinen poissulkeminen on kestoaltaan yhdestä kolmeen kuukauteen rikkomuksen laadusta riippuen.

11.3 Sopimuksen purku

Jos sopimusrikkomus on olennainen, Fingridillä on oikeus purkaa aFRR tuntimarkkinasopimus sopimuksen mukaisesti.